

BS2020020969 / 19-10-2020

Ministerie van Defensie

Veteranenombudsman
t.a.v. de heer Van Zutphen
Postbus 93122
2509 AC Den Haag

Bestuursstaf
Directie Juridische Zaken

Locatie
Den Haag - Plein
Kalvermarkt
Kalvermarkt 32
's-Gravenhage

Postadres
Postbus 20701
2500 ES 'S-GRAVENHAGE
MPC 58B

Contactpersoon

Datum **23 NOV 2020**
Betreft **Reactie op uw brief van 9 juli jl. inzake rijbewijzen**

www.defensie.nl

Onze referentie
BS2020020969

Uw referentie
202005964

*Bij beantwoording, datum,
onze referentie en onderwerp
vermelden.*

Geachte heer Van Zutphen,

In uw brief van 9 juli jl. vraagt u mijn aandacht voor een probleem dat Nederlandse militairen die geplaatst zijn binnen de Europese Unie of de Europese Vrijhandelsassociatie ondervinden bij het aanvragen van een nieuw rijbewijs, het verlengen van hun rijbewijs of het bijschrijven van een extra behaalde categorie op hun rijbewijs.

In deze brief zal ik allereerst ingaan op de twee casussen waarover u het ministerie van Defensie in 2019 en 2020 heeft benaderd en de relevante aspecten van deze casussen. Hierna zal ik ingaan op de door u geïdentificeerde problemen die deze militairen hebben ondervonden met het verlengen van hun Nederlandse civiele rijbewijs en het bijschrijven van een extra behaalde rijvaardigheids categorie op hun rijbewijs.

In 2019 en 2020 is het ministerie van Defensie door uw medewerkers ten aanzien van twee dossiers benaderd. Beide betrokken militairen zijn geplaatst bij het Duits-Nederlandse Legerkorps (1GNC) te Münster, Duitsland. 1GNC is een NAVO-hoofdkwartier voor landoperaties. Dit maakt dat op de militairen die hier zijn geplaatst het Verdrag tussen de Staten die partij zijn bij het Noord-Atlantisch Verdrag, nopens de rechtspositie van hun krijgsmachten (hierna: NAVO-status Verdrag) en de Aanvullende Overeenkomst¹ tussen Duitsland en de zendstaten (hierna: Aanvullende Overeenkomst) van toepassing zijn. Deze militairen beschikken over een zogenaamde NAVO-status en hun gezinsleden over een zogenaamde afgeleide NAVO-status. Uit het NAVO-status Verdrag en de Aanvullende Overeenkomst volgt onder andere dat deze militairen zich in het land van vestiging niet in hoeven te schrijven bij de gemeente.

¹ Aanvullende Overeenkomst bij het Verdrag tussen de Staten die partij zijn bij het Noord-Atlantische Verdrag nopens de rechtspositie van hun krijgsmachten, met betrekking tot de in de Bondsrepubliek Duitsland gestationeerde buitenlandse krijgsmachten

Ten aanzien van rijbewijzen in het bijzonder stelt artikel IV van het NAVO-status Verdrag dat de Staat van verblijf, zonder onderzoek en kosteloos, het burgerlijk of militair rijbewijs, hetwelk door de Staat van herkomst of door één van zijn samenstellende delen aan een lid van een krijgsmacht of van een civiele dienst is afgegeven als geldig dient te aanvaarden. Daarnaast dient de Staat van verblijf, zonder onderzoek, het eigen rijbewijs af te geven aan elk lid van een krijgsmacht of van een civiele dienst, dat houder is van een burgerlijk of militair rijbewijs, afgegeven door de Staat van herkomst of een van zijn samenstellende delen.

Met betrekking tot de onderliggende casussen betekent dit dat Nederlandse civiele rijbewijzen van militairen met een NAVO-status die in Duitsland verblijven door Duitsland erkend dienen te worden en dat Duitsland aan deze militairen indien nodig zijn eigen civiele rijbewijs af dient te geven.

Een van de door u geïdentificeerde problemen is dat het voor verzoekers niet mogelijk is gebleken om hun civiele Nederlandse rijbewijs in Duitsland te verlengen. Uit onderzoek is gebleken dat op de onderliggende casussen de Derde Rijbewijsrichtlijn en het Reglement rijbewijzen onverkort van toepassing zijn. Het feit dat de militair de NAVO-status heeft of niet ingeschreven staat bij een gemeente in Duitsland doet hier niet aan af. De Derde Rijbewijsrichtlijn schrijft voor vaststelling van de gewone verblijfplaats namelijk niet voor dat een persoon staat ingeschreven bij de gemeente waar hij verblijft. De persoon dient alleen aan te kunnen tonen waar hij zijn gewone verblijfplaats heeft. Als de persoon in het afgelopen kalenderjaar ten minste 185 dagen in de vestigingsplaats is verbleven wordt deze aangemerkt als gewone verblijfplaats (hierna: het verblijfplaatsvereiste).

Voor deze militairen en hun gezinsleden geldt dezelfde procedure als voor iedere andere Nederlandse staatsburger die zijn gewone verblijf in Duitsland heeft. Als gevolg hiervan dient hij zich bij het verlopen van de geldigheidstermijn van zijn civiele Nederlandse rijbewijs te wenden tot de *Führerscheinstelle* in zijn woonplaats. Bij de *Führerscheinstelle* kan hij zijn civiele Nederlandse rijbewijs inwisselen voor een gelijkwaardig Duits civiel rijbewijs. Om aan te tonen dat de militair zijn gewone verblijf in Duitsland heeft, kan de militair bij de *Führerscheinstelle* de door het Dienstencentrum Internationale Ondersteuning Defensie verstrekte *Meldebestätigung* (bijlage 1) en Uittreksel uit het register (bijlage 2) overleggen. Het gezinslid kan middels het Certificaat uit de Regeling aanduiding NAVO-status aantonen dat hij/zij als *dependant* de NAVO-status bezit (bijlage 3).

Uit uw brief maak ik op dat deze procedure niet bij de *Führerscheinstelle* in desbetreffende Duitse gemeente bekend was, of in ieder geval niet werd nageleefd. Ik betreur het dat de desbetreffende medewerkers hierdoor hun civiele Nederlandse rijbewijs niet hebben kunnen inwisselen voor een gelijkwaardig Duits civiel rijbewijs. Ik zal dit dan ook onder de aandacht laten brengen van de Duitse autoriteiten, zodat deze procedure door de Duitse autoriteiten nageleefd wordt.

Met betrekking tot de eerder verstrekte informatie wil ik u laten weten dat het klopt dat het Dienstencentrum Internationale Ondersteuning Defensie in zijn brochure 'Ik vertrek, en nu?' (bijlage 4) medewerkers adviseert om het Nederlandse rijbewijs voor vertrek te verlengen indien de geldigheidstermijn gedurende de buitenlandplaatsing verloopt. Wanneer de medewerker dit advies opvolgt is dit een persoonlijke keuze van de medewerker, waardoor ook de kosten van de voortijdige verlenging voor zijn/haar rekening komen.

Bestuursstaf
Directie Juridische Zaken

Onze referentie
BS2020020969

Medewerkers die in Duitsland worden geplaatst en daar hun plaats van verblijf hebben, kunnen er immers ook voor kiezen om het rijbewijs niet voortijdig te verlengen, maar het in Duitsland in te wisselen voor een Duits rijbewijs.

Bestuursstaf
Directie Juridische Zaken

Onze referentie
BS2020020969

In uw brief brengt u tevens onder de aandacht dat het voor verzoekers niet mogelijk is gebleken om de door hun behaalde rijbevoegdheid bij te schrijven op hun Nederlandse civiele rijbewijs. In het arrest Kehl heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie uitspraak gedaan over de vraag of een *Certificat d'examen du permis de conduire* (een attest dat het examen voor verkrijging van het rijbewijs met succes is afgelegd) net zoals een rijbewijs door een andere lidstaat erkend dient te worden. Aldus het Hof is een lidstaat niet verplicht om een certificaat van rijbevoegdheid dat door een andere lidstaat is afgegeven te erkennen. In het geval van verzoekers betekent dit dat Duitsland het certificaat van de in Nederland behaalde extra rijbevoegdheid niet hoeft te erkennen en derhalve niet hoeft bij te schrijven op een Nederlands noch Duits civiel rijbewijs. De behaalde rijbevoegdheid kan ook niet worden bijgeschreven op het rijbewijs door Nederland in verband met het eerdergenoemde verblijfplaatsvereiste.

De keuze van verzoekers om de extra rijbevoegdheid te behalen was een persoonlijke keuze. De rijbevoegdheid is niet gehaald met het oog op hun werkzaamheden voor Defensie, maar puur voor hen als privépersoon. Dat de militairen voor het behalen van de extra rijbevoegdheid hun persoonlijk opleidingsbudget hebben gebruikt, doet er niet aan af dat zij zelf verantwoordelijk waren om na te gaan wat de gevolgen zijn van het volgen en behalen van een bepaalde cursus in een ander land dan het land van verblijf.

Indien verzoekers hun casus onder de aandacht brengen bij het bestuursorgaan dat het certificaat van rijbevoegdheid heeft afgegeven, kunnen verzoekers (of andere militairen in een vergelijkbare situatie), indien zij hier behoefte aan hebben, bij Defensie verzoeken om een document waarin de situatie van de in het buitenland geplaatste militair met een NAVO-status, meer specifiek het feit dat zij in Nederland uitgeschreven zijn maar in het land van plaatsing niet ingeschreven staan, wordt verduidelijkt. Hierover kan door de militair contact worden opgenomen met het Dienstencentrum Internationale Ondersteuning Defensie. Daar het hier een persoonlijke keuze en persoonlijke verantwoordelijkheid van de militair betreft, zie ik ten aanzien van dit punt verder geen verantwoordelijkheid of rol weggelegd voor het ministerie van Defensie.

Als laatste zou ik graag willen ingaan op uw kanttekening dat er door medewerkers van het ministerie van Defensie onjuiste of onvolledige informatie zou zijn verstrekt. De adviezen en voorgestelde oplossingen waren veelal gebaseerd op kennis en ervaringen met vergelijkbare dossiers en waren met de militairen gedeeld vanuit de intentie om hen op weg te helpen. Ik betreur het dan ook als medewerkers door deze adviezen op het verkeerde spoor zijn gezet. Het ministerie van Defensie is niet de autoriteit op het gebied van rijbewijzen en om deze reden hadden deze militairen doorverwezen moeten worden naar het juiste bestuursorgaan.

Ten slotte, in uw brief adviseert u mij om samen met mijn ambtsgeenoot van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat een procedure in te richten die voor de door u geconstateerde problemen een oplossing zal bieden. Zoals hierboven kenbaar gemaakt vloeien de door de militairen ondervonden problemen voort uit de niet naleving van de van toepassing zijnde procedures door de Duitse autoriteiten en uit persoonlijke keuzes van de betrokken militairen.

Aanpassing van bestaande wet- en regelgeving of het inrichten van een andere procedure lijkt op dit moment niet opportuun omdat reeds een bestaande en functionerende procedure met de Duitse instanties bestaat. Hieraan wordt door de Duitse instanties echter niet in alle gevallen op de juiste wijze invulling gegeven. Daarom ligt op dit moment overleg met die instanties meer voor de hand.

Bestuursstaf
Directie Juridische Zaken

Onze referentie
BS2020020969

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

DE MINISTER VAN DEFENSIE

Drs. A.Th.B. Bijleveld-Schouten

Bijlage 1:

Bestuursstaf
Directie Juridische Zaken

Im Melderegister von Kommandant Dienstencentrum Internationale Ondersteuning
Defensie ist als Angehörige der Niederländische Streitkräfte gemeldet:

Onze referentie
BS2020020969

Name :

Vorname :

Geburtsdatum / Ort :

Familienstand :

Adresse :

Postleitzahl und Ort :

Oben genannte Person ist ab dem XXX bis voraussichtlich dem XXX in diesem Melderegister gemeldet und ist laut Zusatzabkommen zu den Abkommen zwischen den Parteien des Nordatlantikvertrages über die Rechtsstellung Ihrer Truppen hinsichtlich der in der Bundesrepublik Deutschland stationierten ausländischen Truppen vom 3. August 1959 (BGBL 1961 IIS. 1183) nicht verpflichtet sich in der BRD registrieren zu lassen.

**KOMMANDANT DIENSTENCENTRUM INTERNATIONALE ONDERSTEUNING
DEFENSIE**

Im Auftrag,

BUREAU GEMEENTEZAKEN DCIOD

Bijlage 2:

Bestuursstaf
Directie Juridische Zaken

**Uittreksel uit het register/Auszug aus dem Verzeichnis/Extract from
the register**

Onze referentie
BS2020020969

Naam en voornamen :
(Name und Vornamen / name and initials)

Geboortedatum en plaats :
Geburtsdatum und Ort / Date and place of birth

Burgelijke staat :
Zivilstand / Civil status

Nationaliteit : Nederlandse / Niederländisch / Dutch
Staatsangehörigkeit / Nationality

Adres en woonplaats :
Adresse und Wohnort / Full Address
Duitsland/Deutschland/Germany

Bovengenoemde is lid van de Nederlandse Troepen, gelegerd in Duitsland en valt onder het NAVO-statusverdrag.
Der Obergenannte ist Mitglied der niederländische Streitkräfte, stationiert in Deutschland und fällt somit unter den NATO-Truppenstatut.
The above mentioned person is member of the Netherlands forces and is stationed in Germany and falls under the NATO-status agreement.

**COMMANDANT DIENSTENCENTRUM INTERNATIONALE ONDERSTEUNING
DEFENSIE**
voor deze,

Bijlage 3:

Bestuursstaf
Directie Juridische Zaken

Onze referentie
BS2020020969

CERTIFICAT - CERTIFICATE - STATUSBESCHEINIGUNG

mentionné à l'article 3 par 3 de la convention sur le Statut des forces OTAN

as mentioned in art. 3 par. 3 of NATO Status of Forces convention

wie genannt in art. 3 par. 3 vom Nord Atlantik Vertrag über die Rechtsstellung der Truppen

est membre/personné à charge/element civil des Forces Néerlandaise et est stationné en

"ALLEMAGNE"

is member/dependant of a member/civilian component of the Netherlands forces and is stationed in

"GERMANY"

ist Mitglied/ein Angehöriger eines Mitglieds/Zivilen Gefolge der Niederländischen Streitkräfte und is stationiert in

"DEUTSCHLAND"

Valable jusqu'au

Valid until

Gültig bis

CERTIFICAT - CERTIFICATE - STATUSBESCHEINIGUNG

Bestuursstaf
Directie Juridische Zaken

mentioné à l'article 3 par. 3 de la convention sur le Statut des forces OTAN

Onze referentie
BS2020020969

as mentioned in art. 3 par. 3 of NATO Status of Forces Convention

wie genannt in art. 3 par. 3 vom Nord Atlantik Vertrag über die Rechtsstellung der Truppen.

_____ [naam]

Est membre/personne à charge/element civil des Forces Neerlandaise et est stationné en _____

[naam van de NAVO-lidstaat waar de persoon in gestationeerd in de Franse taal]

is member/dependant of a member/civilian component of the Netherlands forces and is stationed in _____

[naam van de NAVO-lidstaat waar de persoon is gestationeerd in de Engelse taal]

Ist Mitglied /ein Angehöriger eines Mitgliedes/des zivilen Gefolges der Niederländische Streitkräfte und stationiert in _____

[naam van de NAVO-lidstaat waar de persoon is gestationeerd in de Duitse taal]

Seulement valable en combination avec la Carte d'identité / Pasport Civile no. _____ [nummer]

Valid only in combination with Identitycard/ Passport no.

Nur Gültig in Kombination mit Identitätskarte/Reisepass Nr.

jusqu'au/until/bis _____ [datum]

[stempel en ondertekening uitgevende autoriteit]

De vinder van deze kaart wordt verzocht deze kosteloos te sturen naar:

The finder of this card is requested to send it free of any charge to:

Der Finder dieser Karte wird gebeten, diese unfrankiert zu schicken an:

Ministerie van Defensie Ministry of Defence
Antwoordnummer 10160 Free post 10160
2800 VB Gouda NL - 2800 VB Gouda

Nederland The Netherlands

Datum uitgifte _____

Plaats uitgifte _____